

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ТУРИЗМ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Туризм» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Туризм» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено упродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [*Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

1 бал – якість відсутня;

2 бали – якість проявляється зрідка;

3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;

4 бали – проявляється часто;

5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетой для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **33 респондента**, що склало **87%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Туризм» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

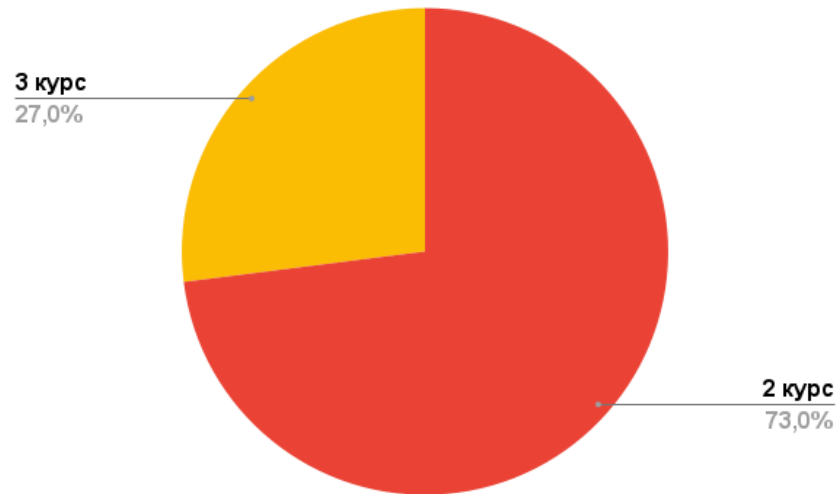

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Туризм» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Туризм» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	60,6	30,3	3,0	3,0	3,0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	57,6	30,3	9,1	0	3,0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	60,6	33,3	3,0	0	3,0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	63,6	27,3	6,1	0	3,0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	66,7	15,2	15,2	3,0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	72,7	21,2	3,0	3,0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	63,6	24,2	6,1	3,0	3,0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	60,6	30,3	6,1	3,0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	60,6	27,3	9,1	0	3,0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	54,5	30,3	9,1	6,1	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	51,5	30,3	12,1	3,0	3,0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	69,7	24,2	3,0	3,0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	69,7	24,2	3,0	0	3,0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	63,6	24,2	9,1	3,0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	57,6	33,3	3,0	3,0	3,0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	78,8	15,2	3,0	3,0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	63,6	27,3	6,1	3,0	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка якості ОПП «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за всіма критеріями є досить високою.

Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами 4 та 5, по 93,9%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію» та «доброзичливе ставлення співробітників кафедри».

Найменші оцінки (максимальна сума відсотків за балами 2 і 3, по 6,1%) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах» та «доброзичливе ставлення співробітників деканату».

Загальну оцінку якості ОПП «Туризм» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 3 курсу (92,2% опитаних оцінили на 5 балів та 7,8% на 4 бали).

Таблиця 2 -Оцінювання якості ОПП «Туризм» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 2 курс	52,5	33,3	8,8	3,2	2,2
2	Бакалавр, 3 курс	92,2	7,8	0	0	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, наступні:

- розширити бази практик по спеціальності «Туризм»;
- залучення фахівців туристичних організацій до освітнього процесу;
- спростити процедуру оформлення документів для отримання індивідуального графіка навчання.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 25 критеріями.

Аналіз **210** анкет за перший семестр (таблиця 3) та **275** анкет за другий семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		58,1	21,6	11,8	5,3	3,2
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	63,8	22,4	8,6	3,3	1,9
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	64,8	19,0	10,0	4,8	1,4
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	51,9	29,0	10,0	5,2	3,8
4	Слідкує за реакцією аудиторії	59,0	22,9	11,0	4,8	2,4
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	64,3	17,1	11,9	5,7	1,0
6	Володіє високою культурою мовлення	64,3	21,9	9,5	3,8	0,5
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	63,8	20,5	10,0	3,8	1,9
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	55,2	25,7	9,0	5,7	4,3
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	51,4	25,7	13,8	6,2	2,9

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	66,7	15,7	12,9	2,4	2,4
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	39,0	18,1	21,4	11	10,5
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	49,5	21,4	14,3	8,1	6,7
13	Ефективність організації дистанційного навчання	61,4	21,9	11,4	3,8	1,4
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		61,0	21,9	10,3	4,7	2,2
1	Проявляє професійну ерудицію	71,9	14,8	8,1	3,8	1,4
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	46,7	29,5	12,9	5,7	5,2
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	53,8	29,0	8,1	6,2	2,9
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	65,7	17,6	11,9	4,3	0,5
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	66,7	18,6	10,5	3,3	1,0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		70,8	14,5	9,6	3,3	1,7
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	71,4	15,2	9,0	1,0	3,3
2	Пунктуальність, організованість	65,2	14,3	14,3	3,3	2,9
3	Вимогливість, наполегливість	68,6	17,6	9,0	2,4	2,4
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	60,5	23,3	8,1	6,2	1,9
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	71,4	12,9	11,4	3,8	0,5
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	72,4	12,9	10,0	3,8	1,0
7	Охайність, зовнішній вигляд	81,0	7,1	9,0	1,4	1,4
8	Доброчесність	76,2	12,9	6,2	4,3	0,5

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в **1 семестрі 2020-2021 навч. року** оцінені *найвищими балами* (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «володіє високою культурою мовлення», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «проявляє професійну ерудицію», «організованість самостійної роботи»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Меншими балами (мінімальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі оцінені критерії: «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі – «пунктуальність, організованість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		80,1	14,7	4,2	0,9	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	84,0	13,5	2,5	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	84,7	12,7	2,5	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	80	14,9	5,1	0	0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	82,2	13,5	3,6	0,7	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	79,6	16,0	4,0	0,4	0
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	72,4	19,3	6,2	2,2	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	81,5	15,3	2,5	0,7	0
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	80	13,5	4,4	2,2	0
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	84,7	12,4	2,9	0	0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	70,2	17,8	8,7	3,3	0
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	82,2	13,1	3,6	0,7	0,4
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		83,1	11,9	4,1	0,9	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	83,3	12,4	4,0	0,4	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	78,5	14,9	5,5	1,1	0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	81,8	13,1	3,6	1,5	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	86,9	8,7	2,5	1,8	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	84,7	10,5	4,7	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		87,3	7,6	4,2	0,9	0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	89,8	5,1	4,4	0,7	0
2	Пунктуальність, організованість	84,0	10,5	4,4	1,1	0
3	Вимогливість, наполегливість	85,5	10,2	2,9	1,5	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	86,2	8,4	4,4	1,1	0
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	88,0	6,5	4,4	1,1	0
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	88,0	6,9	4,7	0,4	0
7	Доброчесність	89,8	5,5	4,4	0,4	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал

зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «вимогливість, наполегливість», «доброчесність».

Меншими балами (мінімальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі оцінені критерії: «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «пунктуальність, організованість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року** в 54 анкетах з **60**, де надані відповіді, як позитивні, а в інших шості - задовільні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів надійшли наступні:

- збільшити кількість візуалізаційного матеріалу;
- більше матеріалу який стосується туристичної діяльності;
- більше цікавих тренінгів та ділових ігор при викладанні дисципліни;
- більше практичних занять по спеціальності.

Висновки

Аналіз результатів анкетування показав, що всі респонденти оцінили організацію, зміст та якість освітніх послуг за ОПП “Туризм” на високому рівні.

Опитування здобувачів вищої освіти, щодо якості освітніх послуг за ОПП “Туризм” показало високу результативність та задоволеність. За всіма критеріями оцінки найвищу відзнаку отримали показники «відповідності отриманих результатів вивчення дисциплін заявлених в них цілям», «прозорість та чесність оцінювання знань», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри», що свідчить про правильно організований навчальний процес в університеті, висококваліфікований рівень науково-педагогічних працівників та злагоджену роботу кафедри.

Згідно отриманих найменших показників якості освітніх послуг за ОПП “Туризм” будуть проведені заходи, щодо сприяння покращення практичної складової освітнього процесу, визначивши новий вектор співпраці науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти зі стейкхолдерами спеціальності “Туризм”, а

саме:

- організацію та проведення практичних семінарів, майстер-класів, форумів та конференцій з залученими спеціалістами туристичного бізнесу;
- розширення структури та кількості баз для навчальної та виробничої практики для здобувачів вищої освіти з участю представників внутрішнього та міжнародного туристичного бізнесу;
- збільшення годин виробничого стажування на туристичних підприємствах для викладачів спеціальності.

Гарант ОПП «Туризм» за першим
(бакалаврським) рівнем вищої освіти

Валентина Демко

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР